

---

DÍEZ, Xavier (2016). *El pensament polític de Salvador Seguí*. Barcelona: Virus editorial, 267 p.

---

La síntesi sobre la trajectòria i les idees de l'anarcosindicalista Salvador Seguí (1887-1923) elaborada per l'historiador Xavier Díez aporta fonamentalment el bagatge historiogràfic d'aquest revolucionari, el marc sociohistòric que explica el seu àmbit referencial –les xarxes de sociabilitat: els cafès, l'ateneu, el cercles de debat i de reunió, que són el que defineix la hipotètica autobiografia escrita per Seguí a *Escola de rebel·lia* (Edicions El Jonc, 2007)– i les bases ideològiques que en palesen el pensament polític.

De l'exposició de Díez es desprèn que entorn dels anys seixanta i setanta del segle passat es produí la reivindicació més notòria del posicionament polític del tornabouenc, fonamentat en l'eixamplament social revolucionari. Aquesta reivindicació –que comptà amb el precursor retrat del sindicalista fet per Pere Foix a *Apòstols i mercaders*–, resta vinculada a concepcions intel·lectuals en clau política, cosa que es traduí en les biografies de Josep Viadiu (coetani de Seguí), Manuel Cruells i Josep Hueras Claveria.

L'interès de la reflexió de Díez rau a relacionar els tres objectius a fi

de donar autenticitat a una època, la dels anys vint, que fou elèctrica per la complexitat dels esdeveniments –intel·lectuals, polítics, sindicals, militars, corporatius– que s'hi esdevingueren. Els contextos que condicionaren el posicionament polític de Seguí –i d'un conjunt d'anarcosindicalistes– es produïren en conjuntures de crisi de l'Estat espanyol, la més destacada de les quals –1918-1923, amb un determinat protagonisme terrorista de la Unión Monàrquica Nacional, fet a analitzar– és la que centra el protagonisme cultural i polític de Seguí.

L'estudi que comentem emfasitza moments definitoris del context històric que expliquen les reflexions sindicalistes del líder anarquista assassinat, aspecte que ajuda a comprendre'n l'abast i el sentit. Des dels processos de Montjuïc, quan Seguí encara era un infant, fins a la davallada de l'Espanya postcolonial –tot passant per la vaga general de 1902, la situació revolucionària de juliol de 1909 i la vaga de la Canadenc de febrer de 1919–, l'assaig recorre amb detall l'evolució ideològica del cenetista. Però –i ací rau l'interès de l'estudi que comentem–, de quin tipus d'evolució es tracta?

Sovint hom equipara l'anarquisme –i la Confederació Nacional del Treball– amb un tipus únic de

pensament: antipoliticisme i anties-tatisme. Però tot plegat és més com-plex. Un fet que resta clar del fil con-ductor del llibre de Díez és que existeix un projecte anarquista conscient d'una transició política a efectuar al si del capitalisme a fi de definir una nova situació sense explotació social. Aquest objectiu és pensat tenint en compte les característiques de l'estructura social del país (com no podia ser d'una altra manera). Seguí malda per eixamplar –i això és fonamental– l'espai anarcosindicalista als intel·lectuals i al bloc social me-nestral, espais conformadors d'una hegemonia política.

Ambdues fites –la de la substitu-ció del mode de producció i del model polític– eren a la base de la concepció del sindicat com a intel·lectual col·lectiu i com a organització matriu edu-cadora. La consideració «pedagògica» de Seguí depassa un tipus de sindicat «tècnic» –corporatiu–, i el situa com a matriu revolucionària que escomet les funcions orgàniques del partit polític (convencional). Aquesta caracterís-tica fonamental –que pot esdevenir referent crític respecte de les escoles tècniques (gestores) dels sindicats hegemònics actuals– és aprofundi-da del tot per Díez i esdevé fonamental per a comprendre perquè Seguí no era «apolític» en el sentit d'elaborar una estratègia orgànica:

el sindicat –enllà de l'estricta defen-sa d'interessos econòmics–, les bases conceptuals i estratègiques del qual concretaren en el Congrés de Sants un salt qualitatiu definitiu (p. 91- 97). Aquest apartat de l'assaig, doncs, és el que permet definir majoritàriament la part dedicada a l'anàlisi del pensament polític de Seguí, l'esperit del qual resta perfectament sintetitzat pels mots in-troductoris –superadors de tot econo-micisme i infantilisme ideològic– de Salvador Quemades i de Manuel Cru-ells (p. 9).

En aquest sentit, subratllar la concepció del sindicalista davant el fet nacional és una aportació sub-stancial de la recerca que ens ocupa. Xavier Díez en focalitza la consi-deració en el discurs a l'Ateneu de Madrid del 4 d'octubre de 1919, del qual es dedueix que el posiciona-ment de Seguí denuncia l'actitud de la Lliga contrària als interessos na-cionals de la classe subalterna, però en cap cas no era contrari –ho con-templava com a possibilitat factible a la qual no s'oposaria el proletari-at– a l'objectiu de la independència nacional. Aquesta consideració –que cal subratllar– pot explicar perquè la clausura del Congrés de Sants es produí al local del CADCI, sindicat sobiranista de professionals i d'ofi-cis. El fet que Seguí denunciés la cú-pula dirigent de la Lliga Regionalista

no significava que no maldés per establir aliances amb sectors patriòtics que avui en diríem «nacional-populars» a partir de l'assumpció federal alliberadora –no pas estatalista– de Pi i Margall, una interpretació del federalisme –des de cada nació– també realitzada per Rovira i Virgili. Aquest apartat (p. 247-253) permet d'establir –tot seguint els mots de Manuel Cruells que s'hi reproduïen– hipotètiques coincidències –si hom vol conjunturals– amb el nou independentisme macianista aleshores acabat d'articular a través d'Estat Català (1922).

El conjunt d'aquestes idees –proclius a les bases republicanes– cercava la formació d'un bloc social de poder socialista que, en principi, havia mostrat el seu suport a la revolució dels soviets de 1917. Aquest, però, és un aspecte que, per bé que ha estat analitzat en el volum, necessita d'una monografia autònoma. La crítica de Seguí, i fonamentalment de Pestaña, al procés revolucionari rus, rau en la denúncia de la seva burocratització, fet que en seria l'antinòmia. Amb tot, les crítiques majoritàries reproduïdes al volum se situen en el període 1918-1921, tot just en la conjuntura del comunisme de guerra i de la «guerra civil» que actuava conjuntament amb el «cinturó sanitari» con-

trabolxevic, és a dir, quan els revolucionaris optaren per controlar la deriva dels fets tot tenint en compte la pressió occidental i interior. Però quin era el posicionament de Seguí quan s'endegà la Nova Política Econòmica? Per bé que el dirigent obrer fos assassinat el 1923 segur que tingué coneixement dels orígens de la nova conjuntura.

Aquesta apreciació, però, no desmereix en absolut el meritori treball de síntesi de Díez, que parla l'existència d'una via política d'ampli abast en el si d'un sector de l'anarcosindicalisme, aquella estratègia que anava més enllà de la «propaganda pel fet», criticada com a insuficient pels «apòstols» revolucionaris que, sens dubte, foren referent per a l'opció dels trentistes deu anys després de la trajectòria truncada de l'amic de Lluís Companys i de Francesc Layret. El que *ens* digué Seguí –conclusió que pot derivar-se de la recerca de Díez– és que cada estratègia anarcosindicalista s'havia de bastir des de les característiques culturals i socials de cada país. Aquella CNT era talment una nina russa.

Xavier FERRÉ  
Universitat Rovira i Virgili  
xavier.ferre@urv.cat